

23 -iąją Liepos

1940 m. Jungtinės Amerikos Valstijos oficialiai pareiškė nepripažįstančios Tarybų Sąjungos teisės okupuoti Lietuvą, Latviją ir Estiją.

1992 m. Vilniuje įvyko Lietuvos ir Rusijos valstybinių derybų delegacijų susitikimas, kuriame buvo svarstomi sovietinės kariuomenės išvedimo iš Lietuvos klausimai. Vėliau, tą pačią metų rugsėjį, tuometinis krašto apsaugos ministras Audrius Butkevičius ir Rusijos gynybos ministras Pavelas Gračovas parašė patvirtino kariuomenės išvedimo grafiką. Jį pasirašant dalyvavo ir Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis ir Rusijos Federacijos prezidentas Borisas Jelcinas.

1998 m. prezidentas Valdas Adamkus pasirašė "Taikos juostoje", kurią jį kelionė aplink pasaulį išsivežė tūkstantmečio Taikos dviračių žygio dalyviai.

2002 m. Lietuva prisijungė prie tarptautinės Atviro dangaus sutarties, kuri reglamentuoja orlaivių stebėjimo skrydžių virš kitų sutartį pasirašiusių valstybių teritorijų tvarką.

24 -iąją Liepos

1701 m. Švedai užėmė Biržų pilį.
1940 m. LTSR Ministrų Taryba atėmė pilietybę iš Lietuvos pasiuotinio Berlyne Kazio Skirpos ir uždraudė jam grįžti į Tėvynę.

1999 m. triatlonininkas Vidmantas Urbonas, plaukęs Nemunu nuo Baltarusijos sienos iki Kuršių marių, finišavo Rusnėje. Per 8 dienas jis nuaplaukė daugiau kaip 460 kilometrų.

25 -iąją Liepos

1410 m. Lietuvos ir Lenkijos kariai apsupo kryžiuočių sostinę Marienburgą.

1940 m. Vytauto Didžiojo universitete sovietinė valdžia uždarė Teologijos ir filosofijos fakultetą.

1989 m. Maskvoje TSRS Aukščiausiosios Tarybos sesijoje prasidėjo diskusijos dėl Pabaltijo respublikų ekonominio savarankiškumo.

1997 m. Vilniuje lankėsi Maskvos ir visos Rusijos patriarchas Aleksijus II.

26 -iąją Liepos

1400 m. Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Jogailos privilegija įkurtas Krokuvos universitetas, iki šiol jis vadinamas Jogailos vardu.

1919 m. Vakarų valstybių atstovai nustatė antrąją demarkacijos liniją tarp Lietuvos ir Lenkijos.

2001 m. Lietuvoje su oficialiu vizitu viešėjo Prancūzijos prezidentas Žakas Širakas (Jacques Chirac).

2001 m. Nobelio premijos laureatui Česlovui Milošui (Czesław Miłosz), šventusiam 90-ies metų jubiliejų, suteiktas Vilniaus miesto garbės piliečio vardas.

27 -iąją Liepos

1991 m. Kaune prasidėjo IV pasaulio lietuvių sporto žaidynės.

1977 m. Lietuvoje įsigaliojo Pabėgėlių statuso įstatymas ir Ženevos konvencija dėl pabėgėlių statuso, suteikiantys teisę savo šalyse persekiojamiems ir nelegaliai į Lietuvą atvykusiems asmenims prašyti politinio prieglobsčio.

1997 m. kaunietis Raimundas Šiugždinis Maroke vykusiose pirmenybėse pirmasis iš Lietuvos buruiotojų tapo pasaulio buruiavimo čempionu "Lazer-Radial" klasės jachta.

28 -iąją Liepos

1851 m. Lietuvoje buvo matomas visiškasis Saulės užtemimas.

1915 m. Vokietijos karinė vadovybė uždraudė Lietuvoje veikusias politines partijas, draugijas bei kitas organizacijas.

1948 m. įkurtas Trakų istorijos muziejus.

1989 m. iš Igarokos į Kėdainių oro uostą kariniu transporto lėktuvu parsiskraidinti daugiau kaip šimto tremtinių palaikai.

29 -iąją Liepos

1810 m. gimė istorikas, bibliografas Jurgis Pliateris.

1940 m. Lietuvos TSR Ministrų Taryba panaikino kreipinį "ponas", o policiją pervardijo į miliciją.

1991 m. pasirašyta Lietuvos ir Rusijos sutartis dėl tarpvalstybinių santykių, kuria 1920 metų liepos 12 d. Taikos sutarties pagrindu pripažintas Lietuvos suverenitetas.

2000 m. Los Andžele prezidentas Valdas Adamkus pasiskelbė vienos seniausios JAV veikiančių katalikų organizaciją "Lietuvos vytiš" garbės nariu.

ŽALGIRIS

Nr. 20

Kokių priemonių reikia imtis, kad daugybės karų neveikta mūsų tauta nebūtų parklūpdyta dabar? Šįkart ŽALGIRIO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMO manifestą teiginiai tapo klausimais Šiaulių universiteto docentui A.GUMULIAUSKUI.

- MŪSŲ Valstybėje būtų neskubama pirmiesiems balsuoti už Europos Sąjungos Konstituciją ar Lisabonos sutartį, - ji būtų atiduota visuotiniam referendumui. JŲ Valstybėje balsuojama už bet ką, kad tik įsisteiktų šeiminingumas.

- Pritarimas Lisabonos sutarčiai buvo antikonstitucinis žingsnis ir nedovanotina klaida. Be abejonės, šį klausimą reikėjo atiduoti tautai spręsti referendumo būdu. Prieš tai gerai išaiškinus tautai visus Lisabonos sutarties plusus ir minusus. Stodami į ES mes buvome įtraukti į konfederacinę valstybę ir šandien joje egzistuojame. Tačiau Lisabonos sutartis dabartinį mūsų valstybės statusą keičia kardinaliai - tapsime federacinės ES valstybės dalimi.

Išsiliejimas į federaciją dar labiau susiaurins Lietuvos valstybės teises ir praplės ES vykdomosios valdžios galias. Net šiandien, mums dar esant konfederacijos subjektu, jau liejasi agresyvi kritika dėl ES neįprasto nepilnamečių apsaugos nuo neįgimusių viešosios informacijos poveikio įstatymo. Ir mūsų šalies prezidentė yra priversta dėl to aiškintis Švedijoje. Užtat kai būsime federacijos nariais, tada jau nebereikės ir aiškintis - svarbiausi klausimai bus nusprendžiami už mus. Susidaro įspūdis, kad Lisabonos sutartis - didžiųjų pasaulio magnatų projektas.

Kad anglikonizacija mūsų neužgožtų, privalome išlikti savo tautos patriotais, išsaugoti nacionalizmą dvasiškai. Nacionalizmas aš suprantu kaip meilę savo kraštui, savo Tėvynei, savo istorijai, savo kalbai. Tačiau šis žodis dažniausiai vartojamas tik blogąja pras-

SU ŽALGIRIU - UŽ LIETUVĄ!

Specialus dienraščio "Respublika" priedas

A.Gumuliauskas:
Mano valstybėje žmonės pabustų su šypsena

Humanitarinių mokslų daktaras Arūnas Gumuliauskas tiki, kad šalies valdžios apgaudinėjami Lietuvos žmonės dar atras savyje jėgų susikibti už rankų, kaip tada, Baltijos kelyje. Kad iš bendrabučio į bendrabutį varinėjama mūsų tauta dar pajėgi išgelbėti MŪSŲ valstybę.

Kai didžiosios tarptautinės monopolijos diktuoja sąlygas politikai, tuomet nacionaliniam interesui vietos nebėlika.

Nėgi nepamokėme iš tos senos istorijos su ES Konstitucija, kai mes pirmieji jai pritarėme? Kaip paaiškėjo, dalis Seimo narių net nebuvo jos perskaitę! Tikrai nemanau, kad dauguma Seimo narių skaitė ir Lisabonos sutartį, kuri yra žymiai sudėtingesnis dokumentas negu ES Konstitucija. Nėgi mūsų Sąjūdžio akcijos, mūsų kova dėl nepriklausomybės atkūrimo jau yra baigtas ir niekam nereikalingas etapas? Mes gi bėgome iš bendrabučio. Tas bendrabutis buvo blogai įrengtas, bendrabučio rūsyje buvo kankinimo kameros, mes iš to bendrabučio negalėjome išėiti kada panorėję. Tačiau iš to bendrabučio mes pabėgome. O dabar einame į kitą bendrabutį. Sutinku, kad šio naujo bendrabučio rūsyje yra VIP kambariai, kavinės, pokylių salės... Tačiau mes ir vėl atsiduriame bendrabutyje.

- MŪSŲ Valstybėje viešojoje erdvėje vyrautų lietuvių kalba, JŲ Valstybėje labiau nei tarybiniais metais rusų dominuoja anglų kalba.

- Daugelis sako: "Mūsų nesurūsino, tai ir anglikonizacija mums negresia. Tačiau noriu tam paprieštarauti. Mūsų patekimas tiek į Rusijos imperiją, tiek į Sovietų Sąjungą buvo savanoriškas - mus ten prievarta prigrėbė. Iš europinės kultūros konteksto tada patekome į azijinę valstybę. Primesti mums azijinę kultūrą buvo neįmanoma, nes ji yra žemesnė už europinę. O dabar - visiškai priešingai. Pas mus ateina Vakarų Europos civilizacija, iš kurios buvome daug metų išplėsti. Itin nerimą kelia anglų kalbos brukimas jau antros klasės mokinukams, kurie dar neturi tvirtų gimtosios kalbos pagrindų.

Kad anglikonizacija mūsų neužgožtų, privalome išlikti savo tautos patriotais, išsaugoti nacionalizmą dvasiškai. Nacionalizmas aš suprantu kaip meilę savo kraštui, savo Tėvynei, savo istorijai, savo kalbai. Tačiau šis žodis dažniausiai vartojamas tik blogąja pras-

me, net painiojant jį su nacizmu. Visi mes - nacionalistai. Ant nacionalizmo pagrindo šita Lietuva pastatyta. Ar 1988-aisiais mes neskanavome: "Lietuva!?" Ar dar po metų mes nestovėjome Baltijos kelyje? Visi stovėjome, ir visi verkėme giedodami Lietuvos himną. Ir šiemet Dainų šventėje, giedant "Lietuva brangi", žmonės verkė. Tos ašaros yra meilė savo kraštui. Norėčiau, kad mane vadintų nacionalistu, nes tai suprasčiau kaip pagarbą. Pagarbą savo kraštui, savo patriotizmui, savo Tėvynei - viskam, kas man brangu. Jeigu mes išliksime nacionalistai, kosmopolitizmo bacila mums bus nebaisi. Nes būtent kosmopolitizmas ir sudaro labai neaiškią mūsų valstybės ir visos mūsų tautos perspektyvą.

- MŪSŲ Valstybėje vyraujanti jėga būtų vidurinioji klasė, JŲ Valstybėje viskas atiduodama monopolistiniams klankams.

- Monopolistinės jėgos dabar vyrauja ne tik ekonomikoje, bet ir politikoje. Manau, kad to ištakos - neskaidrus partijų finansavimas. Iš šalies skiriamos aukos partijoms pririšo politikus prie verslo. Ir verslas pradėjo daryti įtaką politiniams gyvenimui. Patekę į tam tikras institucijas politikai tiesiog priversti vykdyti verslo ryklių užsakymus. O kaip jį nevykdysi? Nušalintojo prezidento Rolando Pakso pavyzdys tai tik patvirtina. Gavau milijoną, paskui kažko bandė nevykdyti. Kuo viskas baigėsi? Katastrofa jam kaip politikui. Ne viena partija patvirtino, kad Lietuvos politiniame gyvenime galima įsitvirtinti ir neturint jokios ideologijos. Štai dėl ko atsiranda visokios "Leo LT", visokios dujotekanos, kurios iš tiesų ir valdo Lietuvą.

- MŪSŲ Valstybėje brangus būtų kiekvienas pilietis, JŲ Valstybėje piliečiai yra pigi darbo jėga, kuri galiausiai priversta emigruoti.

- Reikia stengtis, kad jaunimas pasitiktų valstybe, o šiuo metu elgiamasi priešingai. Iš

pradžią juk studentams buvo žadami labai maži palūkanų procentai, o kokie jie yra šiandien? Kone pustrčio karto didesni, nei žadėta. Jeigu aukšti pareigūnai sako netiesūs jaunimui, koks gali būti pasitikėjimas valstybe? Patekę į aukščiausios valdžios institucijas žmonės pasikeičia šimto aštuoniasdešimties laipsnių kampu. Įstatymas nereikalauja, kad jie atsiskaitytų tautai, ir tada jie supranta, kad jie patys gudriausi. Tautą ir aukščiausios valdžios atstovus skiria didžiausia praraja, kurią pati valdžia dar labiau didina. O žmonės blaškosi nuo vieno gelbėtojo prie kito. Rinkėjai tiki, kad štai tas naujas apaštalas išgelbės valstybę. Tačiau kažkodėl pamiršta, kad tik jie patys gali išgelbėti tą valstybę. Vienas žmogus valstybės neišgelbės, mes visi turime tai daryti. Privalome sustoti, kaip tada, Baltijos kelyje, ir susikibti už rankų. Esu idealistas ir tikiu, kad taip dar bus.

- O kokia būtų JŪSŲ PATIES Valstybė? Kuo ji skirtųsi nuo JŲ Valstybės?

- Aš manau, kad pirmiausia būtina atkurti tikrąją demokratiją, valdžios atsakomybę rinkėjams įvairiais lygiais, patobulinti teisejį rinkimo sistemą. Reikia atkurti normalią trinarę partinę sistemą. Būtina pasiekti, kad politinių partijų formavimosi pagrindu taptų ideologija, o ne interesai. Privalome sugrįžti prie mus vienijančių dalykų - tokių, kokie visus suvienijo neseniai nuskambėjusioje "Dainų šventėje". Turime atsigręžti į nacionalinę kultūrą, nes esame per daug susiskaldę. Mano valstybėje pirmiausia turėtų išnykti žmonių susipriešinimas, turėtų būti atkurtas valdžios institucijų autoritetas ir ypač stiprinta savivalda, atgaivinta bendruomenių veikla. Kito būdo pakilti aš nematau. Kai atgaivinsime pasitikėjimą valstybe, tada ji ir bus mūsų valstybė. Šiandien to nėra. Nes nė vienas žmogus nėra užtikrintas ateitimi. O Lietuvos pilietis turi atsikelti ryte su šypsena ir nebijoti sulaukti vakaro.

Kalbino Sidas AKSOMAITIS